

Jeremia 36

1 Het gebeurde in het vierde jaar van Jojakim, de zoon van Josia, de koning van Juda, dat dit woord van de HEERE tot Jeremia kwam:

2 Neem u een boekrol en schrijf daarop alle woorden die Ik tot u gesproken heb over Israël, over Juda en over alle volken, vanaf de dag dat Ik tot u gesproken heb, vanaf de dagen van Josia tot op deze dag.

3 Misschien zullen die van het huis van Juda luisteren naar al het onheil dat Ik hun denk aan te doen, zodat zij zich bekeren, ieder van zijn slechte weg en Ik hun ongerechtigheid en hun zonden zal vergeven.

4 Toen riep Jeremia Baruch, de zoon van Neria. En Baruch schreef uit de mond van Jeremia al de woorden van de HEERE die Hij tot hem gesproken had, op de boekrol.

5 En Jeremia gebod Baruch: Ik word tegengehouden, ik kan niet in het huis van de HEERE komen.

6 Daarom moet u zelf gaan en uit de rol voorlezen waarop u uit mijn mond de woorden van de HEERE hebt opgeschreven, ten aanhoren van het volk in het huis van de HEERE op de vastendag. U moet ze ook voorlezen ten aanhoren van alle Judeeërs die uit hun steden komen.

7 Misschien zal hun smeekbede terechtkomen voor het aangezicht van de HEERE, en zullen zij zich bekeren, ieder van zijn slechte weg, want groot is de toorn en de grimmigheid die de HEERE tegen dit volk heeft uitgesproken.

8 Baruch, de zoon van Neria, deed overeenkomstig alles wat de profeet Jeremia hem geboden had, door uit de boekrol de woorden van de HEERE voor te lezen in het huis van de HEERE.

9 Het gebeurde in het vijfde jaar van Jojakim, de zoon van Josia, de koning van Juda, in de negende maand, dat zij een vasten uitriepen voor het aangezicht van de HEERE, voor heel het volk in Jeruzalem en heel het volk dat uit de steden van Juda naar Jeruzalem kwam.

10 Toen las Baruch uit de boekrol de woorden van Jeremia voor in het huis van de HEERE, in de kamer van Gemarja, de zoon van Safan, de schrijver, in de bovenste voorhof, bij de ingang van de nieuwe poort van het huis van de HEERE, ten aanhoren van heel het volk.

11 Toen Michaja, de zoon van Gemarja, de zoon van Safan, al de woorden van de HEERE uit die boekrol hoorde,

12 daalde hij af naar het huis van de koning, naar de kamer van de schrijver. En ziedaar, alle vorsten zaten er: de schrijver Elisama, Delaja, de zoon van Semaja, Elnathan, de zoon van Achbor, Gemarja, de zoon van Safan, Zedekia, de zoon van Hananja, en alle vorsten.

13 Michaja maakte hun alle woorden bekend die hij gehoord had, toen Baruch ten aanhoren van het volk uit die boekrol voorlas.

14 Toen stuurden alle vorsten Jehudi, de zoon van Nethanja, de zoon van Selemja, de zoon van Cusji, naar Baruch, om te zeggen: De rol waaruit u ten aanhoren van het volk hebt vorgelezen, neem die in uw hand en kom. Baruch, de zoon van Neria, nam de rol in zijn hand en kwam naar hen toe.

15 Zij zeiden tegen hem: Ga toch zitten en lees ten aanhoren van ons deze voor. En Baruch las ten aanhoren van hen voor.

16 Nu gebeurde het, zodra zij alle woorden hoorden, dat zij elkaar angstig aankeken en tegen Baruch zeiden: Al deze woorden moeten wij beslist aan de koning bekendmaken.

17 Zij vroegen Baruch: Maak ons toch bekend, hoe hebt u al deze woorden die uit zijn mond kwamen, opgeschreven?

18 Baruch zei tegen hen: Met zijn eigen mond deelde hij mij al deze woorden mee, terwijl ik ze met inkt op deze boekrol schreef.

19 Toen zeiden de vorsten tegen Baruch: Ga heen, verberg u, u en Jeremia, zodat niemand weet waar u bent.

20 Zij gingen naar de koning in de voorhof van het koninklijk paleis, maar de rol legden zij weg in de kamer van de schrijver Elisama. Toen maakten zij al deze woorden bekend ten aanhoren van de koning.

21 Daarop stuurde de koning Jehudi om de rol te halen. Hij haalde die uit de kamer van de schrijver Elisama. Toen las Jehudi eruit voor ten aanhoren van de koning en ten aanhoren van al de vorsten die rondom de koning stonden.

22 Terwijl de koning in het winterpaleis zat – het was de negende maand – met vóór hem een brandend kolenbekken,

23 gebeurde het, zodra Jehudi drie of vier kolommen had voorgelezen, dat de koning ze met een schrijversmes afsneed en in het vuur wierp dat in het kolenbekken was, totdat heel de rol verteerd was in het vuur dat in het kolenbekken was.

24 Zij schrokken niet en zij scheurden hun kleding niet, de koning evenmin als al zijn dienaren, die al deze woorden gehoord hadden.

25 Toch hadden Elnathan, Delaja en Gemarja er bij de koning op aangedrongen de rol niet te verbranden, maar hij heeft niet naar hen geluisterd.

26 Verder gaf de koning Jerahmeël, de zoon van de koning, Seraja, de zoon van Azriël, en Selemja, de zoon van Abdeël, bevel om de schrijver Baruch en de profeet Jeremia gevangen te nemen. Maar de HEERE hield hen verborgen.

27 Toen kwam het woord van de HEERE tot Jeremia, nadat de koning de rol met de woorden die uit de mond van Jeremia kwamen, die Baruch had opgeschreven, had verbrand:

28 Neem u weer een andere rol en schrijf daarop al de vorige woorden die op de vorige rol stonden, die Jojakim, de koning van Juda, verbrand heeft,

29 en zeg tegen Jojakim, de koning van Juda: Zo zegt de HEERE: Ú hebt deze rol verbrand en gezegd: Waarom hebt u daarop geschreven: De koning van Babel zal beslist komen en zal dit land te gronde richten en hij zal mens en dier eruit wegdoen?

30 Daarom, zo zegt de HEERE over Jojakim, de koning van Juda: Hij zal niemand hebben die op de troon van David zit, en zijn dode lichaam zal weggeworpen liggen, overdag in de hitte en 's nachts in de kou.

31 Ik zal hem, zijn nageslacht en zijn dienaren straffen om hun ongerechtigheid, en Ik zal over hen, over de inwoners van Jeruzalem en over de mannen van Juda, al het onheil brengen dat Ik tot hen gesproken heb, maar zij hebben niet geluisterd.

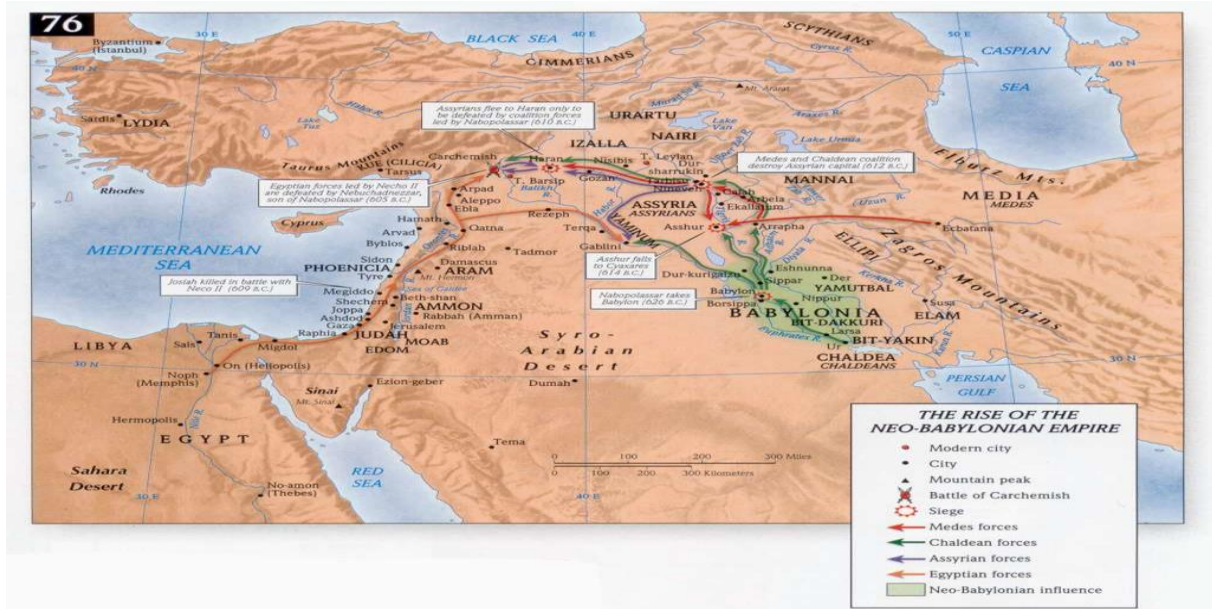
32 Toen nam Jeremia een andere rol en gaf die aan de schrijver Baruch, de zoon van Neria. Deze schreef daarop uit de mond van Jeremia al de woorden van de boekrol, die Jojakim, de koning van Juda, in het vuur had verbrand. Nog vele woorden als deze werden eraan toegevoegd.

Het schrijven en voorlezen van het boek Jeremia.

Het is niet duidelijk waarom er opeens twee hoofdstukken (Jeremia 35 en 36) uit de tijd van koning Jojakim in het boek Jeremia worden opgenomen. We bevinden ons met de hoofdstukken die er aan voorafgaan en die er op volgen in de tijd van koning Zedekia. Zedekia is de laatste koning in Jeruzalem van vóór de ballingschap. Hij regeert van 597-586 v Chr. Met Jojakim gaan we terug in de tijd. Jojakim is namelijk de opvolger van zijn vader Josia, die in 609 v Chr. in de oorlog omkwam. Laten we nog kort bij stilstaan bij de dood van Josia. Het was een zeer ongelukkig actie van koning Josia, die aan zijn dood voorafging. Wat was het geval? Koning Necho van Egypte trok door het land Israël om Assur bij te staan in de strijd om de hegemonie tegen Babel. Assur was op dat moment de bovenliggende partij, maar Babel dreigde de heerschappij over te nemen. Egypte, dat ook aast op de leiding in het Midden Oosten is er als de kippen bij. Koning Josia ziet Necho de koning van Egypte – die met zijn leger door zijn land trekt – als de agressor. Maar koning Necho van Egypte beweert dat hij het helemaal niet op Juda en Jeruzalem gemunt heeft. Als koning Josia het leger van Egypte desondanks aanvalt, wordt hij gedood in de strijd en is Egypte vervolgens de baas over Israël. Juda en Jeruzalem worden de vazal van Egypte. Zijn broer Joachaz is kort aan de macht geweest, maar koning Necho van Egypte die Juda en Jeruzalem onderworpen had, koos voor Jojakim. Het gaat echter ook niet goed met Egypte. In een ultieme poging om de macht over het Midden Oosten te pakken is er

een militaire krachtmeting tussen Babel en Egypte bij Karchemis in 605 v Chr. Egypte delft het onderspit. Er is zelfs een vermelding van in Jeremia 46:1,2 *Het woord van de HEERE dat tot de profeet Jeremia kwam tegen de heidenvolken. Over Egypte. Tegen het leger van farao Necho, de koning van Egypte, dat zich aan de rivier de Eufraat bij Karchemis bevond, dat Nebukadrezar, de koning van Babel, in het vierde regeringsjaar van Jojakim, de zoon van Josia, de koning van Juda, verslagen heeft.* Deze geschiedenis doet zich voor NB in het vierde jaar van koning Jojakim. Dat is het jaar waarin Jeremia van God Jeremia 36 ontvangt. Jeremia 36:1 *Het gebeurde in het vierde jaar van Jojakim, de zoon van Josia, de koning van Juda, dat dit woord van de HEERE tot Jeremia kwam.* Zelfs een kind kan aanvoelen dat de uitkomst van Karchemis consequenties zal hebben voor Juda en Jeruzalem. Nu Babylon zijn suprematie in het Midden Oosten had gevestigd – door de andere usurpator Egypte te verslaan – kon je op de vingers van een hand natellen dat het niet zo lang zou duren of Nebukadrezar zou voor de poorten van Jeruzalem verschijnen. Zo ver was het toen nog niet. We zitten op dit moment tussen Karchemis en de belegering van Jeruzalem in. Maar het zal wel gebeuren. Het is ook gebeurd. Dat kunnen we opmaken uit 2 Koningen 24:1 In zijn dagen trok Nebukadnezar, de koning van Babel, op, en Jojakim werd gedurende drie jaar zijn dienaar. Daarna kwam hij opnieuw tegen hem in opstand. Daar heb je het al.

Slag bij Karchemis

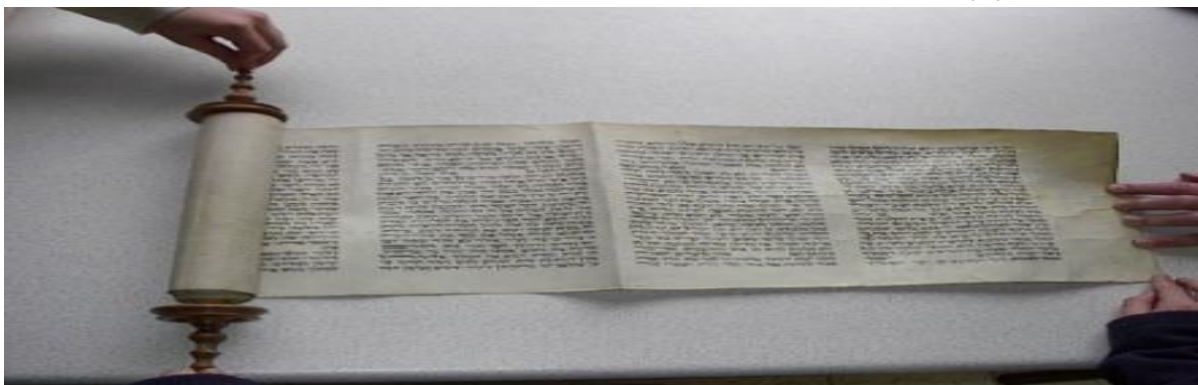

Jeremia moet de profetieën in een boek opnemen.

Laten we eerlijk zijn. God de HEERE had hiervoor al verschillende malen gewaarschuwd. *De macht uit het Noorden*, zo heette het in het begin, toen nog niet duidelijk was dat de HEERE op Babylon doelde. Jeremia 1:13-16 *Het woord van de HEERE kwam voor de tweede keer tot mij: Wat ziet u daar? Ik zei: Ik zie een kokende pot en zijn open kant verschijnt vanuit het noorden. Toen zei de HEERE tegen mij: Vanuit het noorden zal het onheil losbreken over al de inwoners van het land. Want zie, Ik ga alle geslachten van de koninkrijken uit het noorden roepen, spreekt de HEERE. Zij zullen komen en eenieder zal zijn troon neerzetten bij de ingang van de poorten van Jeruzalem, tegen al zijn muren rondom, en tegen alle steden van Juda. Ik zal Mijn oordelen over hen uitspreken vanwege al hun kwaad: dat zij Mij verlaten hebben en reukoffers gebracht hebben aan andere goden.* Vergelijk ook Jeremia 4:6ev Wellicht is dit de reden dat God Jeremia vraagt om de profetieën vanaf het begin van zijn roeping op te schrijven in een boek. Kunnen ze het allemaal nog eens rustig nalezen. Grote kans dat – als Jeremia begint over Babel – men zou zeggen ‘dat ze dit voor het eerst horen’ en ‘dat God hen ook wel eens had kunnen waarschuwen’. Wat leert het boek? God had hen gewaarschuwd. Al 23

jaar. Dat laat Jeremia hen weten. Dat was ook in het 4^e jaar van Jojakim. Zie Jeremia 25:1,3 *Het woord dat tot Jeremia is gekomen over heel het volk van Juda, in het vierde jaar van Jojakim, de zoon van Josia, koning van Juda – dit was het eerste jaar van Nebukadrezar, koning van Babel – dat de profeet Jeremia gesproken heeft tot heel het volk van Juda en tot al de inwoners van Jeruzalem: Vanaf het dertiende jaar van Josia, de zoon van Amon, de koning van Juda tot op deze dag – dit is het drieëntwintigste jaar – is het woord van de HEERE tot mij gekomen. Ik sprak vroeg en laat tot u, maar u hebt niet geluisterd.* Ze hielden zich doof tot nu toe. Misschien dat een boek helpt. Jeremia 36:2 *Neem u een boekrol en schrijf daarop alle woorden die Ik tot u gesproken heb over Israël, over Juda en over alle volken, vanaf de dag dat Ik tot u gesproken heb, vanaf de dagen van Josia tot op deze dag.* God hoopt dat een boek misschien effect zal hebben, iets wat het gesproken woord tot nu toe ontbeert. Sommige mensen hebben het wat lastig met het ‘misschien’ van Gods kant. Jeremia 36:3 *Misschien zullen die van het huis van Juda luisteren naar al het onheil dat Ik hun denk aan te doen, zodat zij zich bekeren, ieder van zijn slechte weg en Ik hun ongerechtigheid en hun zonden zal vergeven.* Het is niet zo dat het misschien ons er van bewust maakt dat de HEERE ook niet alles zou weten. Het is meer zo dat de waarschuwingen dienen om – bij een rechtszaak als dit – de advocaat bij voorbaat de mond te snoeren bij kritiek op de rechtsgang. Bijvoorbeeld ‘omdat de beklagde nooit gewaarschuwd zou zijn.’ De beklagde is gewaarschuwd nu al 23 jaar achtereen. Hoezo: ‘Ik wist nergens van?’ Het staat zwart op wit. Ook als Jeremia gestorven is zal het boek nog steeds tegen het volk getuigen. Het nageslacht kan zich ervan overtuigen hoe het werkelijk zat. Uiteindelijk is de profeet Jeremia – waar ze eerst niets van moesten hebben – volledig gerehabiliteerd. Zijn boek is zelfs in de Bijbel opgenomen. Hij was een profeet van God want wat hij namens God vertelde is uitgekomen tot de punt en de komma. Deuteronomium 18

Neem u een boekrol en schrijf daarop alle woorden die Ik tot u gesproken heb (..)

Jeremia dicteert de profetieën aan Baruch die er een boek van maakt.

De profeet Jeremia heeft – in opdracht van de HEERE – een boekrol gekocht van papyrus uit Egypte. We weten niet of hij aantekeningen had gemaakt. Wel weten we dat veel van de profetieën *een gedicht* vormen. We kunnen dat ook zelf zien. Als een hoofdstuk – voor een deel – in strofen is afgedrukt bij de HSV (in de Bijbelversie) moet het een gedicht voorstellen. Ook al is *een gedicht* in Juda en Israël niet op rijm maar meer met een bepaald gevoel voor ritme geschreven, gedichten helpen om bepaalde teksten eigen te maken, te onthouden en te reproduceren. Hoe dan ook Jeremia blijkt alles nog redelijk paraat te hebben. Dat merkt ook Baruch, de schrijver. Aan hem heeft Jeremia gevraagd het boek Jeremia te schrijven dat hij aan Baruch dicteert. Jeremia 36:4 *Toen riep Jeremia Baruch, de zoon van Neria. En Baruch schreef uit de mond van Jeremia al de woorden van de HEERE die Hij tot hem gesproken had, op de boekrol.* Het is waar dat men op een bepaald moment ook Baruch een grotere rol toedeelde. Het citaat speelt wel in een latere tijd, maar is toch kenmerkend voor de rol die men Baruch toedacht. Jeremia 43:1-3 *Het gebeurde zodra Jeremia geëindigd had tot heel het volk te spreken alle woorden van de HEERE, hun God, waarmee de HEERE,*

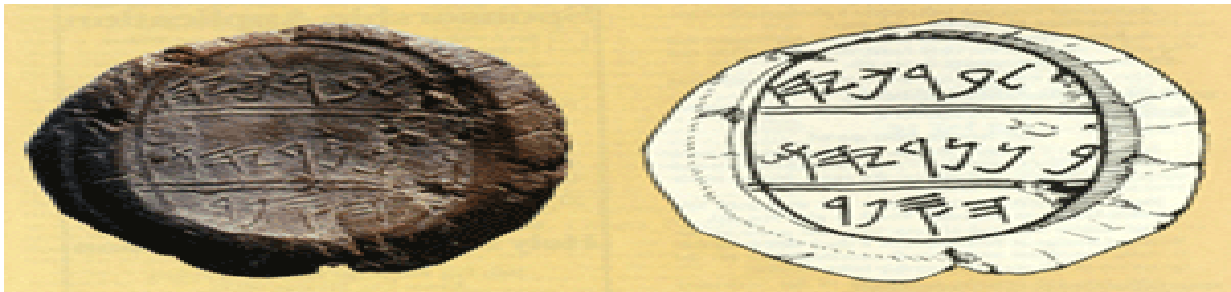
hun God, hem naar hen toe had gezonden, al die woorden, dat Azaria, de zoon van Hosaja, en Johanan, de zoon van Kareah, en al die hoogmoedige mannen, tegen Jeremia zeiden: U spreekt leugens! De HEERE, onze God, heeft u niet gezonden om te zeggen: U mag Egypte niet binnengaan om daar als vreemdeling te verblijven. Baruch echter, de zoon van Neria, hitst u tegen ons op, opdat hij ons in de hand van de Chaldeeën geeft om ons ter dood te brengen of ons in ballingschap te voeren naar Babel. Men hield Baruch zelfs voor initiatiefnemer. Maar dat is hij niet. God is de initiatiefnemer. Hij heeft Jeremia de opdracht gegeven dit boek tot stand te brengen en Jeremia roept daarbij de hulp in van de schrijver. Dat geeft Baruch zelf ook aan als hij er naar gevraagd wordt. Jeremia 36:17,18 *Zij vroegen Baruch: Maak ons toch bekend, hoe hebt u al deze woorden die uit zijn mond kwamen, opgeschreven? Baruch zei tegen hen: Met zijn eigen mond deelde hij mij al deze woorden mee, terwijl ik ze met inkt op deze boekrol schreef.* Veel mensen waren analfabeet in die tijd. Men kon niet lezen en ook niet schrijven. Wanneer iemand het lezen en schrijven beheerste, had hij alleen al om die reden een vooraanstaande positie in de samenleving. We zien *de schrijvers* bij elkaar zitten in het vertrek van *de hofschrijver*. Dit vertrek bevindt zich in het paleis waarmee meteen de link met de koning gelegd is. We horen de volgende namen. Jeremia 36:12 *daalde hij af naar het huis van de koning, naar de kamer van de schrijver. En ziedaar, alle vorsten zaten er: de schrijver Elisama, Delaja, de zoon van Semaja, Elnathan, de zoon van Achbor, Gemarja, de zoon van Safan, Zedekia, de zoon van Hananja, en alle vorsten.* Er zouden nog meer namen te noemen zijn, maar Jeremia volstaat met deze mensen. Enkel van hen zijn ons niet onbekend. De naam Achbor en Safan kwamen reeds eerder voorbij in het boek Jeremia. De zoon van Safan heeft zich op een goed moment opgeworpen als beschermer van de profeet Jeremia. Dat was toen de menigte zich bij de tempelprediking tegen de profeet Jeremia keerde. Jeremia 26:24 *Maar de hand van Ahikam, de zoon van Safan, was met Jeremia, zodat men hem niet overgaf in de hand van het volk om hem ter dood te brengen.* Blijkbaar zit het in de genen want we ontmoeten ook de zonen van Safan en Achbor. Al voelen ze hun verantwoordelijkheid naar de koning en het hof, deze mensen zijn de profeet niet onwelgezind. De schrijvers worden *vorsten* (= *raadsheren*) genoemd. Ook zelf hebben ze het gevoel verantwoordelijk te zijn voor wat ze horen en zien en ‘moeten’ de koning daarvan op de hoogte te brengen. Ze zijn blijkbaar vrij de koning – gevraagd en ongevraagd – van advies te dienen. Moeten we spreken van schrijver of beter van ‘staatssecretaris’? Het is niet helemaal zeker wat hun positie is, maar een ding is duidelijk: zij staan bijzonder dicht bij de koning. Ze behoren tot Zijn adviseurs. Van Baruch weten we dat hij ook optrad als notaris. Dat zagen we toen hij de notariële acte opmaakte bij de koop van de akker van de neef van Jeremia. Deze Baruch moet ook uit een aanzienlijk geslacht komen. Het respect voor Baruch blijkt eens te meer – volgens de kenners – als men hem vraagt om te gaan zitten. Jeremia 36:15 *Zij zeiden tegen hem: Ga toch zitten en lees ten aanhoren van ons deze voor. En Baruch las ten aanhoren van hen voor.* Baruch is een collega. Nu het gaat om een boek en lezen en schrijven komen deze mensen in beeld.

En Baruch schreef uit de mond van Jeremia al de woorden van de HEERE (..) op de boekrol.

Tot nu toe gaat het enkel en alleen over de totstandkoming van het boek Jeremia. Het werkt prima met Baruch. Die is meer dan schrijver. Niet alleen omdat hij ook notaris is, maar hij moet wel bijna achter Jeremia staan. Jeremia is zeer tevreden over het resultaat. Hij heeft ook een vraag voor Baruch. Dat gaat vrij ver. Jeremia vraagt of Baruch op het tempelplein de inhoud van dit boek wil voorlezen aan het volk. Jeremia 36:5,6 *En Jeremia gebod Baruch: Ik word tegengehouden, ik kan niet in het huis van de HEERE komen. Daarom moet u zelf gaan en uit de rol voorlezen waarop u uit mijn mond de woorden van de HEERE hebt opgeschreven, ten aanhoren van het volk in het huis van de HEERE op de vastendag. U moet ze ook voorlezen ten aanhoren van alle Judeeërs die uit hun steden komen.* Hij vroeg dit omdat hij zelf een gebiedsverbod had. Jeremia mocht om de een of andere reden niet meer op het tempelplein komen. Het kan zijn dat dat de reactie is van de overheid op de tempelprediking van Jeremia, zoals beschreven in Jeremia 26. Het kan maar zo. Die tempelprediking was in de tijd van Jojakim. Het kan ook dat hij zich verontreinigd heeft – zoals sommigen denken – of mogelijk zijn er nog andere redenen waarom hij (tijdelijk) niet mocht verschijnen in de buurt van Gods huis. Feit is dat Jeremia dit met het schrijven van het boek al aan Baruch gevraagd lijkt te hebben, terwijl de feitelijke voorlezing nog wel een jaar op zich heeft laten wachten. De lange tussenperiode wijst er op dat het niet een of andere religieuze belemmering was om naar de tempel te gaan, maar dat Jeremia een gebiedsverbod had gekregen. Hij mocht er gewoon niet meer komen. Dat was nogal wat voor Jeremia die NB zelf uit een priesterlijke familie voortgekomen is. We horen er niet veel over ‘wat dit met Jeremia doet.’ Op zich is het geen verrassing. We weten al langer dan vandaag dat Jeremia vanwege zijn profetieën niet goed lag bij de bevolking en de leiders. Belangrijker is blijkbaar het gegeven dat Baruch dit wel wilde doen. Dat is nog al wat trouwens. Baruch die de profetieën van Jeremia voorleest en ze uitspreekt alsof ze van hemzelf zijn. Als Jeremia zich later moet verbergen, treft Baruch eenzelfde lot. Zo ben je schrijver en sta je in aanzien en zo ben je een vluchteling, iemand die voor zijn leven moet vrezin.

Het zegel van Baruch door archeologen in Jeruzalem gevonden.

Een nationale vastendag

Jeremia doet wat God zegt. Hij laat dat boek schrijven. Alles wat tot op dat moment van Godswege in zijn hoofd en in zijn hart zat, staat nu op papier. Vervolgens zoekt Jeremia naar een geschikt moment om het boek voor te (laten) lezen. Blijkbaar is de profeet van oordeel dat de voorlezing moet gebeuren op het tempelplein. Ook moet het een bijzondere gebeurtenis zijn die de mensen uit Jeruzalem en omgeving daar brengt. Jeremia denkt aan een *nationale vastendag*. Zo'n gebeurtenis doet zich niet elke dag voor. Zo'n dag wordt afgeroepen in tijden van nood. Toch wijkt Jeremia niet af van zijn idee. Dat is zo goed als zeker de reden dat er nogal wat tijd lijkt te zitten tussen de opdracht om het boek te schrijven – in het vierde jaar van koning Jojakim – en de dag van de voorlezing in de negende maand van het vijfde jaar. Er kan zo maar een jaar tussen zitten.

Die *vastendag* is trouwens zeer goed invoelbaar en lijkt een zeer geschikt moment om dit boek voor te lezen. Met een vasten komt het volk tot inkeer. Het overdenkt zijn zonden en probeert in een herstelde relatie tot God te komen. Het is een dag van boete en verzoening. De overweging bij Jeremia zal zijn geweest dat het volk open moet staan voor de boodschap. Welke dag is nu meer geschikt dan een *nationale vastendag*. Niet alleen moet het een vastendag zijn, maar tegelijkertijd

een dag waarop heel het volk – ook de Judeeërs die uit de andere steden gekomen zijn – in Jeruzalem, in de tempel bijeen is. Zowel de HEERE als de profeet nemen het woord *misschien* in de mond. We hebben het misschien uit de mond van de HEERE al gehoord. Jeremia 36:3. Jeremia zelf zegt het als volgt in Jeremia 36:7 *Misschien zal hun smeekbede terechtkomen voor het aangezicht van de HEERE, en zullen zij zich bekeren, ieder van zijn slechte weg, want groot is de toorn en de grimmigheid die de HEERE tegen dit volk heeft uitgesproken.* Een nationale vastendag lijkt inderdaad het aangewezen moment te zijn. Wij weten dat in het vierde jaar van koning Jojakim de slag bij Karchemis plaatsvond. Dat was het jaar waarin – het grootste deel van – het boek Jeremia tot stand is gekomen. Wij weten ook dat het politieke spectrum na Karchemis totaal veranderd is. Egypte had het onderspit gedolven. Babel was de bovenliggende partij. Je hoeft geen profeet te zijn om aan te voelen wat een volgende stap van Babel zal zijn: de verovering van Juda en Jeruzalem. Tot op dat moment was Juda en Jeruzalem de vazal van Egypte, maar die had de oorlog verloren. Zag Jeremia een nationale vastendag al aankomen, ver voordat die er was? Het kan zomaar. Zeer vermoedelijk is dat de aanleiding om als volk van Juda en Jeruzalem bij elkaar te komen en de relatie met God op te schonen, want de vijand trok in hun richting. Als er een ding nodig was dan was het dit: God moest achter zijn stad en zijn huis en zijn volk staan, wilden ze de vijand buiten de deur houden. Een bijzonder goed gekozen moment. Het hele volk bij elkaar. Men overdacht zijn zonden. Men wilde met de HEERE op een lijn komen. God had via Jeremia het volk te voor en te na gewaarschuwd voor de ballingschap naar Babel. Wanneer het zich niet zou bekeren zou de HEERE door Nebukadrezar de stad Jeruzalem veroveren en in de brand laten steken en alle bewoners laten wegvoeren. De legers van Babylon waren onderweg naar Juda en Jeruzalem. Nog was het niet te laat. Als het volk zich zou bekeren zou een zware nederlaag misschien nog kunnen worden afgewend. Jeremia 36:7

Misschien zal hun smeekbede komen voor het aangezicht van de HEERE, en zullen zij zich bekeren.

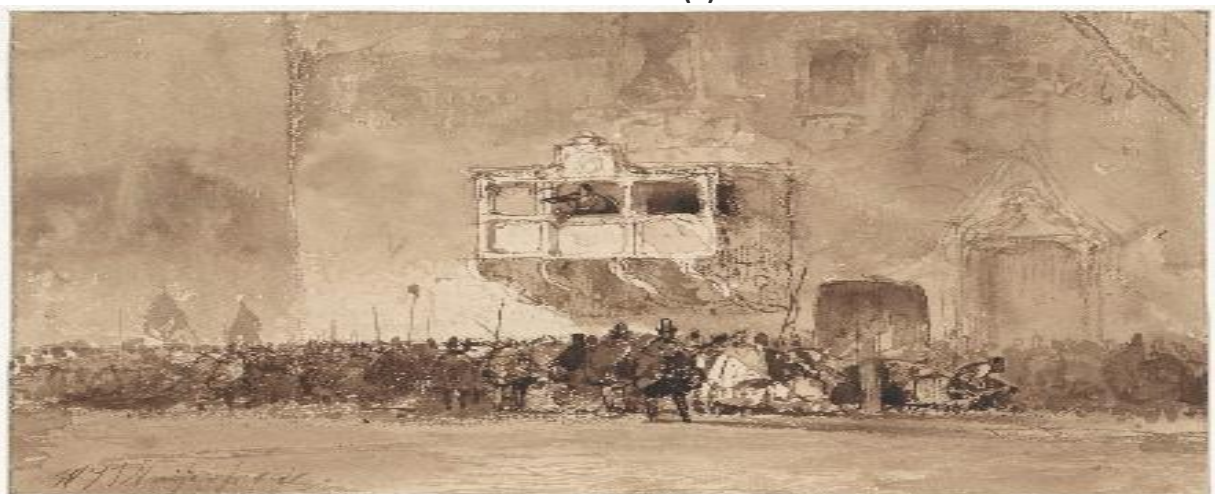

Baruch leest het boek Jeremia voor op het tempelplein.

Baruch doet wat Jeremia hem heeft gevraagd. Hij leest het boek voor op het tempelplein. Jeremia 36:8 *Baruch, de zoon van Neria, deed overeenkomstig alles wat de profeet Jeremia hem geboden had, door uit de boekrol de woorden van de HEERE voor te lezen in het huis van de HEERE.* Het boek Jeremia had vermoedelijk nog niet de omvang die het nu heeft, namelijk 52 hoofdstukken. Feitelijk is het boek die dag *driemaal* in zijn geheel voorgelezen. Eerst op het tempelplein door Baruch. Later voor het college van schrijvers en nog weer verderop in de tijd voor de oren en ogen van koning Jojakim. Uit het laatste vers van ons hoofdstuk is al duidelijk dat Jeremia het boek verder uitgebreid had, nadat de koning het boek had versneden en verbrand. Want dat gebeurde: Koning Jojakim wilde er niets van weten en verbrandde elke bladzijde van het boek nadat hij was gelezen. Jeremia 36:32 *Toen nam Jeremia een andere rol en gaf die aan de schrijver Baruch, de zoon van Neria. Deze schreef daarop uit de mond van Jeremia al de woorden van de boekrol, die Jojakim, de koning van Juda, in het vuur had verbrand. Nog vele woorden als deze werden eraan toegevoegd.* Niet alleen werd het tweede boek al dikker dan het eerste, maar na dit eerste deel van het boek Jeremia zou er nog een hele geschiedenis volgen met alle profetieën die Jeremia van de HEERE ontving. 23 jaar profetieën zijn opgenomen in het boek dat tot stand kwam in het vierde jaar van koning Jojakim. Feitelijk moet je er nog zo'n 20 jaar bijrekenen. Jojakim kwam aan de macht in 609 v Chr. Met het 4de jaar van koning Jojakim moet het dus ongeveer 605 v Chr. geweest zijn. Dan duurt het inderdaad nog een

kleine 20 jaar voordat de verwoesting van stad en tempel in 586 v Chr. volgt. Uit Jeremia 30 weten we dat de HEERE vaker aan Jeremia gevraagd heeft om de profetieën vast te leggen in een boek. In dit geval met de belofte van terugkeer en herstel na de ballingschap. Jeremia 30:1-3 *Het woord dat van de HEERE gekomen is tot Jeremia: Zo zegt de HEERE, de God van Israël: Schrijf voor u al de woorden die Ik tot u gesproken heb, in een boek. Want zie, er komen dagen, spreekt de HEERE, dat Ik een omkeer zal brengen in de gevangenschap van Mijn volk, Israël en Juda, zegt de HEERE, en Ik hen zal terugbrengen naar het land dat Ik hun vaders gegeven heb, en zij zullen het in bezit nemen.* Het was een drukte van jewelste op het moment toen Baruch de boekrol van Jeremia voorlas. Het hele land was naar de tempel gekomen. Het was – zoals gezegd – een *nationale vastendag*. De inwoners uit Jeruzalem waren er, maar ook de Judeeërs die uit andere steden naar Jeruzalem gekomen waren. Daar hadden ze wel even op moeten wachten, maar het was er dan toch van gekomen. Aanleiding is de dreigende nadering van de legers uit Babylon. Dat wordt gevoeld door stad en platteland. Kan men die dreiging nog afwenden? Zijn zij niet Gods volk en is de HEERE niet hun God? Is het niet de HEERE Die Zijn volk de overwinning geeft. Men zoekt met de nationale vastendag zijn toevlucht bij het geloof. Het lijkt het ideale moment te zijn om de waarschuwingen van de HEERE te laten horen. Men keerde in tot zichzelf. Men overdacht zijn zonden. Men zocht het Aangezicht van de HEERE en wierp zich biddend neer. Jeremia 36:9,10 *Het gebeurde in het vijfde jaar van Jojakim, de zoon van Josia, de koning van Juda, in de negende maand, dat zij een vasten uitriepen voor het aangezicht van de HEERE, voor heel het volk in Jeruzalem en heel het volk dat uit de steden van Juda naar Jeruzalem kwam. Toen las Baruch uit de boekrol de woorden van Jeremia voor in het huis van de HEERE.* Baruch stond niet tussen de mensen op het plein. Daarvoor kan hij verschillende redenen gehad hebben. Laten we eerlijk zijn. Het was best wel spannend. Jeremia had niet voor niets een gebiedsverbod. Jeremia was er wel niet, maar wel het Woord dat de HEERE tot op dat moment via Jeremia tot het volk gesproken had. Men had – als het er op aankomt – niets tegen de profeet, maar des te meer moeite met de dingen die hij zei. En nu moest Baruch met diezelfde woorden van diezelfde profeet proberen het hart van het volk te raken. Het was best wel spannend. Had men Jeremia bij een vorige tempelprediking niet bijna gelyncht? Of dat de reden was dat Baruch vanuit de tempelgalerij tot de mensen sprak is niet helemaal zeker. Het kan ook zo maar zijn dat hij dacht er goed aan te doen vanaf een soort van podium tot de mensen te spreken. Dan konden ze hem allemaal zien en horen. Uit de geschiedenis van Jeremia met de Rechabieten hebben we al begrepen dat tegen de tempelmuur drie verdiepingen aan kamers gebouwd zijn. Een van die kamers behoorde toe aan Gemarja de zoon van Safan, een collega van Baruch. Hij zal wel toestemming gevraagd hebben om vanuit zijn raam tot de mensen beneden op het plein het woord te richten. Jeremia 36:10 *Toen las Baruch uit de boekrol de woorden van Jeremia voor in het huis van de HEERE, in de kamer van Gemarja, de zoon van Safan, de schrijver, in de bovenste voorhof, bij de ingang van de nieuwe poort van het huis van de HEERE, ten aanhoren van heel het volk.*

Toen las Baruch uit de boekrol de woorden van Jeremia (..) ten aanhoren van heel het volk.

We weten al dat de schrijvers om de een of andere reden sympathiek stonden tegenover Jeremia en de dingen die hij te zeggen had namens de HEERE. Dit is opnieuw zo'n blijk van hun goede gezindheid jegens de profeet. Wij weten ook dat Gemarja er zelf niet bij is. Die vergadert namelijk met zijn ambtsgenoten ergens in het paleis van de koning. Maar de zoon van Gemarja, Micha loopt wel rond op het tempelplein en hij hoort kennelijk met stijgende verbazing aan wat Baruch allemaal tegen de mensen zegt. Micha moet zoiets gedacht hebben als: 'Dit komt niet goed'. Het duurde namelijk niet zo lang of hij liep weg van het plein en ging linea recta naar het paleis. Jeremia 36:11,12 *Toen Michaja, de zoon van Gemarja, de zoon van Safan, al de woorden van de HEERE uit die boekrol hoorde, daalde hij af naar het huis van de koning, naar de kamer van de schrijver.* In het paleis was blijkbaar een soort van raadskamer waar op dat moment juist de schrijvers bij elkaar zaten. De vader van Micha, Gemarja was er ook bij. We lezen in Jeremia 36:12 dat Micha ging naar de kamer waar hij zijn vader met de andere schrijvers zou treffen. Die raadskamer behoort toe aan een zekere Elisama, die *hofschrijver* wordt genoemd. Jeremia 36:12 *En ziedaar, alle vorsten zaten er: de schrijver Elisama, Delaja, de zoon van Semaja, Elnathan, de zoon van Achbor, Gemarja, de zoon van Safan, Zedekia, de zoon van Hananja, en alle vorsten.* Daar vertelde Micha wat Baruch tegen de mensen op het tempelplein vertelde. Micha zal wel enkele uitspraken met zijn eigen woorden weergegeven hebben waarvan hij kon vermoeden dat die veel ophef zouden geven.

Baruch zei tegen hen: Met zijn eigen mond deelde hij mij al deze woorden mee, terwijl ik ze met inkt op deze boekrol schreef.

De hofschrijvers gaan met het boek Jeremia naar de koning.

De woorden, die Micha vrij citeerde misten hun uitwerking niet. Men riep de jongste bediende. Jeremia 36:13,14 *Michaja maakte hun alle woorden bekend die hij gehoord had, toen Baruch ten aanhoren van het volk uit die boekrol voorlas. Toen stuurden alle vorsten Jehudi, de zoon van Nethanja, de zoon van Selemja, de zoon van Cusji, naar Baruch, om te zeggen: De rol waaruit u ten aanhoren van het volk hebt voorgelezen, neem die in uw hand en kom. Baruch, de zoon van Neria, nam de rol in zijn hand en kwam naar hen toe.* Die Jehudi is trouwens niet de jongste bediende, maar vermoedelijk nog wel heel jong. Men kent zelfs de naam van zijn overgrootvader nog. Normaal noemt men alleen de naam van de vader. Vermoedelijk leeft de goede man ook nog. Die Jehudi is lang niet gek, want later zal hij zelf voorlezen uit de rol van Jeremia. Hij kan dus lezen en – gezien het milieu waar hij in verkeert – vermoedelijk ook wel schrijven. In het vertrek van de schrijvers is het trouwens Baruch zelf die voorleest uit het werk van Jeremia nadat hem een stoel is aangeboden. Jeremia 36:15 *Zij zeiden tegen hem: Ga toch zitten en lees ten aanhoren van ons deze voor. En Baruch las ten aanhoren van hen voor.* Het is wel een beetje vreemd, want op zich horen ze niet veel nieuws. Baruch leest voor uit het boek dat hij op last van Jeremia geschreven heeft. Het boek bevat de profetieën die Jeremia de laatste 23 jaar wereldkundig gemaakt heeft. Was het lang geleden dat de HEERE Zich via Jeremia tot het volk gericht had? De schrijvers zijn toch geen vreemdeling in Jeruzalem? Wisten ze het niet? Kenden ze de profetieën van Jeremia niet? Jawel. Jawel. Maar de plaats en de tijd en de profetieën komen wel op een heel lastig moment samen. Ze moeten dit de koning melden. Want daar zitten ze voor. Zij zijn de ogen en de oren van de koning. Daar komt nog iets bij: als zij het niet doen zullen anderen het doen. De koning zou vreemd opkijken dat het zijn schrijvers ontgaan zou zijn. Loyaliteit ligt gevoelig in dit soort situaties. Zeker wanneer je bedenkt dat Baruch zelf een schrijver was en NB vanuit de kamer van een schrijver van de koning het boek

voorleest voor het volk. Er zit niets anders op. Zo klinkt de boodschap die de schrijvers afgeven aan hun collega Baruch. Leuk is het niet, maar we moeten dit aan de koning vertellen. Jeremia 36:16 *Nu gebeurde het, zodra zij alle woorden hoorden, dat zij elkaar angstig aankeken en tegen Baruch zeiden: Al deze woorden moeten wij beslist aan de koning bekendmaken.* Dit boek veroorzaakt een soort van kortsluiting tussen de naderende legers van Nebukadrezar uit Babel en het biddende volk in Jeruzalem. Er zullen zeker mensen zijn bij wie de zienswijze van Jeremia in het verkeerde keelgat schiet en die mensen zullen niets liever willen dan de profeet een kopje kleiner maken. En omdat Baruch ook van de partij is, moet die ook maar dekking zoeken volgens de schrijvers. Die schrijvers hebben hier vanaf het begin geen goed gevoel over. Ze zijn bang dat er bloed uitvloeit. Zij gaan naar de koning. Dat Baruch dat maar weet. En Baruch? Hij zoekt Jeremia op en samen duiken ze onder. Trouwens uit wiens pen vloeit dit eigenlijk? Ben jij dat Baruch? Nee, zegt Baruch: ik heb het allemaal keurig opgeschreven, maar Jeremia is de auteur. Ze hebben wel een beetje gelijk met hun vraag naar de auteur. Baruch gaat wel heel ver met zijn bereidwilligheid om de teksten van Jeremia voor te lezen. Jeremia 36:17-19 *Zij vroegen Baruch: Maak ons toch bekend, hoe hebt u al deze woorden die uit zijn mond kwamen, opgeschreven? Baruch zei tegen hen: Met zijn eigen mond deelde hij mij al deze woorden mee, terwijl ik ze met inkt op deze boekrol schreef. Toen zeiden de vorsten tegen Baruch: Ga heen, verberg u, u en Jeremia, zodat niemand weet waar u bent.*

Papier (Papyrus)

Schrijfpapier: In lange repen gesneden, werden papyrusstengels als een weefwerk op elkaar gelegd, en terwijl ze nog nat zijn samen gedrukt. Het kleverige planten sap fungeerde als bindmiddel. Als het blad droog was, werd het papyrusoppervlak behandeld met een soort lijm, waardoor de inkt niet ging lopen en glad gepolijst. Het gebruik van papyrus begon ongeveer vijfduizend jaar geleden in Egypte

De koning luistert naar de profetieën van Jeremia en verbrandt het boek.

Ze zijn er erg van geschrokken, wat ze van Micha en later uit de mond van Baruch zelf hoorden. Die profetische teksten liegen er niet om. Het voelt als een bom die ontploft is op het tempelplein. Overdrijven ze het? Zijn ze teveel in paniek? Ze weten het niet. Voor de zekerheid laten ze de boekrol achter in het vertrek van de hofschrijver. Ze willen de koning eerst maar eens uit de vrije pols vertellen wat er volgens hen gaande is. Het kan zijn dat de koning er niets in ziet. Je weet niet hoe de koning reageert. Ze kunnen de boekrol altijd nog ophalen als de koning hen ernaar vraagt. Waar ze al bang voor waren gebeurt. De koning laat Jehudi de rol ophalen. Hij moet hem zelf voorlezen. De spanning is te snijden. Jeremia 36:20-21 *Zij gingen naar de koning in de voorhof van het koninklijk paleis, maar de rol legden zij weg in de kamer van de schrijver Elisama. Toen maakten zij al deze woorden bekend ten aanhoren van de koning. Daarop stuurde de koning Jehudi om de rol te halen. Hij haalde die uit de kamer van de schrijver Elisama. Toen las Jehudi eruit voor ten aanhoren van de koning en ten aanhoren van al de vorsten die rondom de koning stonden.* Het was de negende maand, de maand kislev. Bij ons is het dan eind november begin december. Dat wisten we overigens al uit vers 9, maar het wordt veelbetekenend herhaald. De tijd begon te dringen blijkbaar. Maar het was ook winter. Dat merk je aan de vuurkorf die staat te branden dicht bij de troon van de koning. Toen Jehudi enkele kolommen gelezen had wenkte de koning. Eerst begreep de jongeman niet waar de koning heen wilde. Maar die gaf met een hand beweging aan dat hij dichterbij moest komen. Jojakim stak zijn hand uit naar de boekrol en Jehudi legde die in zijn hand. 'Mag ik je mes even lenen', vroeg de koning. Jehudi had – zoals elke zichzelf respecterende schrijver in spé – een schrijversmes. Daarmee puntte hij normaal de pen als die stomp werd. Natuurlijk mocht de koning zijn mes lenen. Hij gaf hem keurig aan met het heft naar de koning. Daarna zette de jongen grote

ogen op. Hij schrok toen hij zag wat de koning deed. Die sneed zomaar de kolom die hij net gelezen had van de rol en gooide het papier in de vuurkorf. Nou ja het papier? De profetie van Jeremia. Het Woord van God. De jongen keek met geschrokken ogen naar de schrijvers. Jeremia 36:22-23 *Terwijl de koning in het winterpaleis zat – het was de negende maand – met vóór hem een brandend kolenbekken, gebeurde het, zodra Jehudi drie of vier kolommen had voorgelezen, dat de koning ze met een schrijversmes afsneed en in het vuur wierp dat in het kolenbekken was, totdat heel de rol verteerd was in het vuur dat in het kolenbekken was.* De schrijvers waren ook zichtbaar ontdaan. ‘Koning doe dat niet, riepen ze. Doe dat niet’. Maar als bliken konden doden dan waren ze er al niet meer geweest. Want de dienaren van de koning keken zeer ontstemd in hun richting. Die zaten blijkbaar nergens mee. Jeremia 36:24,25 *Zij schrokken niet en zij scheurden hun kleding niet, de koning evenmin als al zijn dienaren, die al deze woorden gehoord hadden. Toch hadden Elnathan, Delaja en Gemarja er bij de koning op aangedrongen de rol niet te verbranden, maar hij heeft niet naar hen geluisterd.* Het zag er allemaal heel erg onderkoeld uit. Alsof er een vorm van samenwerkingsverband was tussen de koning en Jehudi. Telkens na een stukje lezen werd er weer een strook van de rol afgesneden en in het vuur gegooid. Het begon op een ritueel te lijken. Maar hoe onderkoeld het er ogenschijnlijk ook uitzag, de koning kookte van woede. Hij kon die Jeremia en die Baruch wel wat aandoen. Toen het laatste stukje boekrol prijs was gegeven aan het vuur gaf de koning aan een paar mannen de opdracht om Baruch en Jeremia te zoeken en gevangen te nemen. Maar ze bleken onvindbaar. De HEERE hield hen verscholen. Jeremia 36:26 *Verder gaf de koning Jerahmeël, de zoon van de koning, Seraja, de zoon van Azriël, en Selemja, de zoon van Abdeël, bevel om de schrijver Baruch en de profeet Jeremia gevangen te nemen. Maar de HEERE hield hen verborgen.*

De koning ze met een schrijversmes afsneed en in het vuur wierp dat in het kolenbekken was.

Het geloof van het volk en de koning en het geloof van Jeremia; dat zijn twee werelden op zich.

Wij horen deze geschiedenis en kijken het een poosje aan en we proberen te begrijpen waarom de koning de boekrol aan het vuur prijsgeeft. Het is duidelijk, de koning was ‘not amused’. De eigenlijke reden horen we echter pas aan het eind van het verhaal. Dan komt de aap uit de mouw. De HEERE weet namelijk wel wat er achter zit. Hij krijgt de vinger achter de eigenlijke reden. Het had de koning namelijk buitengewoon gestoken dat Jeremia namens de HEERE vertelde dat de koning van Babylon het land zal binnenvallen en er niets van over zal laten. Dat moet Jeremia tegen hem zeggen. Jeremia 36:29 *en zeg tegen Jojakim, de koning van Juda: Zo zegt de HEERE: Ú hebt deze rol verbrand en gezegd: Waarom hebt u daarop geschreven: De koning van Babel zal beslist komen en zal dit land te gronde richten en hij zal mens en dier eruit wegdoen?* Weet u wat er gebeurd is daar op het tempelplein? Een enorme clash. Een botsing van twee werelden. En weet u wat het gekke is: die beide werelden – die zo vreemd zijn aan elkaar – hebben dezelfde God. Wat dacht u anders? Die mensen op het tempelplein zijn gekomen met hun Bijbeltje in de hand. Met hun offerdieren en hun bijdragen voor de tempel van de God van Israël. Zij zijn bezorgd en bang. Bang voor oorlog. Bang voor geweld. In de tempel werpen ze zich op hun knieën en ze bidden tot God. Ze smeken God of Hij de oorlog alstublieft af wil wenden. Ze beginnen te zingen tot eer van God. Ze scheppen moed. Maar ze gaan niets veranderen. Ze gaan hun afgoden niet wegdoen. Ze houden niet op met wierookbranden voor de Ba’als en de Asjeras. Ze schermen nog steeds met Gods Naam om hun

woorden kracht bij te zetten. Gods Naam is een zogenaamde garantie voor de waarheid, maar feitelijk een dekmantel van de leugen. Dat gaan ze niet veranderen. 'Dat kun je toch ook zomaar niet veranderen', zullen ze zeggen. Ze gaan die sabbat niet houden en de volksgenoten die als slaaf in hun dienst zijn, die houden ze ook. Iedereen doet dat. En tegelijkertijd is er dat vasten, het minder eten en drinken om je geloof en om je gebeden kracht bij te zetten. Tegelijkertijd is er die *nationale gebedsdag* die uitgeroepen is om de oorlog af te wenden. Tegelijkertijd stroomt het tempelplein vol met mensen die het ogenschijnlijk buitengewoon serieus menen met hun geloof. De koning wil dat dat in stand blijft. Die wil zich helemaal niet bekeren. Hij peinst er niet over. Die tijd hebben ze gehad, toen zijn vader Josia nog leefde hebben ze een reformatie gehad. Nou dat hebben ze geweten. Josia is dood. Omgekomen in de oorlog die hij nooit had moeten voeren. Waar was God? Heeft Josia zich niet het vuur uit de sloffen gelopen voor de HEERE. En wat heeft hij er aan gehad? Helemaal niets. Na Josia was het gauw gedaan met de hervormingsplannen. Het duurde maar even of al de straten vulden zich weer met de godenbeelden. Maar daarmee is het geloof in de God van Israël niet voorbij, zeker niet. Kijk die mensen samenstromen in de tempel. Zie toch hoe groot hun verwachting is van de God van de Bijbel. Ze buigen zich voor Hem neer. Ze roepen tot Hem. Alles verwachten ze van Hem. En dan komt daar Baruch – beter gezegd Jeremia – de spelbreker. Hij roept dat God helemaal niets voor ze gaat doen als ze hun leven niet veranderen. Hij voorspelt de ondergang van stad en platteland als ze zo doorgaan. Hier vindt een enorme clash plaats binnen hetzelfde geloof.

De woorden van de HEERE hebt opgeschreven, ten aanhoren van het volk in het huis van de HEERE op de vastendag.

Elkaar aanspreken op de verantwoordelijkheid als gelovige te leven volgens de Bijbel.

Onze geschiedenis leert ons misschien wel dat het ook in de kerk zo zou kunnen gaan. Dat er geen afname is van geloof en van de gebeden. Dat de stroom van mensen naar de God van de Bijbel – die hier en daar afneemt en zich tot een stroompje ontwikkelt – bij tijden wel weer grote vormen zou kunnen aannemen. Het kan maar zo dat mensen hun handen weer gaan uitstrekken naar de HEERE. Dat de mensen in grote getale samenstromen om tot de hemelse Vader te bidden. Maar tegelijkertijd hebben diezelfde mensen hun geloof en hun leven vermengd met wel een heel wereldse manier van denken en doen. Ogenschijnlijk laten ze zich inspireren door hun geloof. Feitelijk laten ze zich leiden door het geld. Wanneer de dingen zich zo zouden ontwikkelen dan komt de grote vraag of de trouwe gelovigen de moed hebben om te zeggen waar het op staat. Is het de moed om te zeggen waarop het staat? Misschien niet. Misschien is het meer vasthouden aan je eigen inzichten. In deze tijd raakt het woord *mindset* in. Dan gaat het om voetballers, maar het kan net zo goed kerkgangers betreffen. De grote vraag is 'Wat is je *mindset*?' Wat is de inhoudelijke samenstelling van je geloof? Het is die *mindset van het geloof* die erg kan gaan verschillen. Het doel is niet de ander de waarheid te vertellen, maar vast te houden aan *de Bijbelse mindset*. Dat zal overigens – net als in de tijd van Jeremia – het gevoel geven dat de een de confrontatie zoekt met de ander. Dat de een uit is op een botsing met de ander, terwijl die ander

het zo goed bedoelt.

Ik geef een voorbeeld. Uw zwager is opgenomen in het ziekenhuis. Vroeger kon u het heel goed met hem vinden. U trok samen met hem op op school maar ook in de kerk. Hij behoorde tot uw vriendenkring. De laatste jaren komt hij niet of nauwelijks in de kerk. Via uw vrouw, die met zijn vrouw contact heeft hoort u van zijn escapades. En dat hij niet wil breken met zijn vriendin. In het ziekenhuis treft u echter een heel andere man. Hij ligt onder de dekens. Hij maakt zich grote zorgen. Hij ziet er ook niet goed uit. Als u wilt vertrekken vraagt hij of u voor hem wil bidden. Wat zegt u dan? Zegt u dan. Dat wil ik met alle liefde doen, maar dat heeft niet veel zin zolang jij buiten de deur eet? Daar zou je eens mee moeten ophouden. En als hij vraagt: Waarmee? Dat u dan zegt. Met dat eten van twee walletjes en dat hij met zijn vriendin moet breken en trouw aan zijn eigen vrouw moet zijn. Voelt u? Die botsing. Heeft u de moed om de botsing aan te gaan of denkt u. Ik ben toch geen dominee. Heeft die man geen ouderling om hem te vermanen. Moet ik dat doen? Is het niet zijn eigen verantwoordelijkheid? Misschien houdt u zijn tranen en zijn vraag wel voor een terugkeer tot het geloof? Feitelijk is er echter niets veranderd. Het zou anders zijn als hij met een soort van schuldbelijdenis kwam en zegt te beseffen dat het anders moet en vraagt of u hem daarmee wilt helpen. Maar dat doet hij niet. De vraag is: durven wij de botsing aan. Het lijkt namelijk misschien wel een juist woord – wat u wilt zeggen – maar het komt op een heel verkeerd moment. Als u de moed hebt uw zwager aan te spreken op zijn manier van leven dan loopt u een gereede kans dat het lammetje dat u net nog in bed zag liggen verandert in een krokodil die met zijn grote bek naar u hapt. Als het niet zo ver komt dan moet u niet gek opkijken dat de vrouw van uw zwager – uw eigen zus – dezelfde avond nog aan de telefoon hangt om te vragen ‘wat je nou dan toch gedaan hebt?’ En hoe je dat in je hoofd haalt. Dat hij nu weet dat zij gekletst heeft en dat hij in alle staten is en dat jij dus niet meer welkom bent. Niet in het ziekenhuis en ook niet bij hun thuis. Voelt u. Dat staat allemaal op het spel. Twee mensen zoeken zo voor het oog dezelfde God. Bidden tot dezelfde God. Geloven in dezelfde God. Hopen op dezelfde God. Maar de een is eigenlijk niet van plan zijn leven door diezelfde God te laten bepalen, terwijl de ander beseft dat dat nu juist doorslaggevend is voor gebedsverhoring en de toekomstverwachting. Onze geschiedenis leert ons één ding: Hoe moeilijk het is om in tijden van nood de medegelovigen te confronteren met de noodzaak om God te gehoorzamen. Het vraagt veel moed om alleen te staan in het geloof. Om afgewezen te worden. Om nergens meer echt welkom te zijn. Om een schuilplaats te moeten zoeken, terwijl je een ding heel goed voelt namelijk dat al je goede bedoelingen en je intentie om de ander te redden niet op waarde worden geschat. Men ziet helemaal geen helper in jou. Men heeft totaal geen oog voor goede intenties. Men ziet jou als een betweter, een hypocriet, een lastpak, een spelbreker, iemand die kans ziet om het laatste restje geloof dat een ander nog heeft en het laatste beetje hoop, onder uit te halen.

MAG IK JE
WAT
VRAGEN?

De vermaning en de bemoediging.

Het is opmerkelijk dat de laatste vraag van *de geloofsblijdenis* juist hierover gaat. Met *de openbare*

geloofsbelijdenis – althans bij ons in de kerk – heeft ieder gemeentelid beloofd dat hij of zij zich zal onderwerpen aan de kerkelijk tucht. Het getuigt van een ontwapenende nuchterheid dat op het hoogtepunt van iemands leven – het moment van de geloofsbelijdenis – alvast vooruitgelopen wordt naar dieptepunten waarin we ons mogelijk komen te misgaan. De gelovige is een zondaar. Die wetenschap zit diep in de genen van de gereformeerde mens. En om die reden moeten wij altijd beducht zijn op zonden die op een moment dat je het niet verwacht de kop opsteken in ons leven. Het beste wapen tegen de zonde is niet de idee dat zoiets jou nooit zou kunnen overkomen. Nee het beste wapen is nuchterheid en het besef dat we niet alleen zonden doen, maar er in liggen en dat alleen de genade en de Geest van Christus ons kan behoeden voor afdwalingen en zijpaden die wij niet zouden moeten bewandelen.

Het geneesmiddel bij uitstek is *de vermaning*. Tijdens de geloofsbelijdenis spreken wij uit dat wij als wij ons komen te misgaan aangesproken willen worden op ons gedrag om ons te bekeren van onze dwaalweg en de goede weg te hervinden, de weg die naar het leven leidt. Maar juist *de vermaning* is op zijn retour. Het Bijbelse woord voor *vermaning* kan ook vertaald worden met *bemoediging* en wij lijken alleen die laatste betekenis nog te kennen. De reden is natuurlijk dat wij allemaal de ervaring hebben opgedaan dat mensen niet graag worden aangesproken op hun manier van leven en de gehoorzaamheid aan God. Feitelijk weten die mensen zelf natuurlijk ook wel dat ze niet goed zitten. Ook is het hun eigen verantwoordelijkheid, zo zouden wij kunnen redeneren. Dat mag allemaal waar zijn maar Bijbels gezien hoort de vermaning tot de broederlijke en zusterlijke omgang. Wij worden door de HEERE aangemoedigd om elkaar op het goede pad te houden. Sterker er staat zelfs een beloning op. Jakobus 5:19,20 *Broeders, als iemand onder u van de waarheid is afgedwaald en een ander doet hem terugkeren, weet dan dat hij die een zondaar van zijn dwaalweg doet terugkeren, een ziel zal redden van de dood en een menigte van zonden zal bedekken*. Natuurlijk kan dit – het gevoel van verantwoordelijkheid voor elkaar – zich ook gemakkelijk tegen een gemeenschap keren. De apostel Paulus legt daar de vinger bij als mensen een zondaar te hard (blijven) vallen. We moeten het niet overdrijven. Galaten 6:1 *Broeders, ook als iemand onverhoeds tot enige overtreding komt, moet u die geestelijk bent, zo iemand weer terechtbrengen, in een geest van zachtaardigheid*. Hoe zeggen we dat? Als we met één vinger naar de ander wijzen, wijzen we met drie vingers naar onszelf. Dat is ook zo. Toch is het goed wanneer u zich ervan bewust bent dat uw broeder of zuster verkeerd bezig is om hem of haar daarop aan te spreken. U doet dat met de intentie om de ander te redden. Dit noemen wij liefde. We blijven het liefde noemen, ook als de ander het u niet in dank afneemt. U zult niet vreemd opkijken dat de ander – die zich beoordeeld voelt – wanneer hij daar niet van gediend is, ook u hard zal beoordelen en veroordelen. Onverkwikkelijk zijn de ervaringen als mensen weigeren hun leven te beteren. Dat neemt echter niet weg dat God er blij mee is en achter u staat. In de brieven van Paulus zie je een soort van verdeling. In het begin van de brief ligt de nadruk op *de bemoediging* en aan het eind op *de vermaning*. In een kerkdienst is er – traditioneel gezien – aan het begin een moment waarop we luisteren naar de wet van de HEERE. Het heeft allerlei redenen. De wet dringt ons tot het Evangelie, zoals het Oude Testament ons dringt tot het Nieuwe. De wet leert ons dat de gehoorzaamheid een onmisbaar onderdeel is van het geloof. De wet leidt tot verootmoediging, tot schuld erkenning en berouw en uiteindelijk – als het goed is – langs de weg van genadeverkondiging tot vreugde en dankbaarheid en een leven waar de HEERE plezier aan beleeft. U

heeft wel gezien dat God Zich tegen het einde van ons hoofdstuk persoonlijk richt tot de koning. Het is een oordeelsaankondiging. Opmerkelijk is het ook – maar passend in het verband van Jeremia 36 – dat Jeremia door God wordt opgeroepen om dit tegen de koning te zeggen. Het is misschien tegen dovenmansoren, maar dat is niet de verantwoordelijkheid van de profeet. Het is onze verantwoordelijkheid om de broeder of zuster die dwaalt tot de orde te roepen. Jeremia 36:28,29 *Neem u weer een andere rol en schrijf daarop al de vorige woorden die op de vorige rol stonden, die Jojakim, de koning van Juda, verbrand heeft, en zeg tegen Jojakim, de koning van Juda: Zo zegt de HEERE: Ú hebt deze rol verbrand en gezegd: Waarom hebt u daarop geschreven: De koning van Babel zal beslist komen en zal dit land te gronde richten en hij zal mens en dier eruit wegdoen?* Misschien is dat de reden dat een episode uit het leven van koning Jojakim in Jeremias boek helemaal naar achteren geschoven is. Dat dit thema - ‘Heb je de moed om als gelovige alleen te staan met je mindset van het geloof’ – relevant wordt tegen de tijd dat het oordeel van God wordt uitgevoerd.

Neem u weer een andere rol en schrijf daarop al de vorige woorden die op de vorige rol stonden.

Jeremia dicteert een nieuw Jeremiaboek aan Baruch

Een ding is duidelijk. God heeft geen goed woord meer over voor koning Jojakim. We moeten goed begrijpen dat Gods liefde door de koning bruusk is afgewezen. Hij heeft de HEERE midden in het Gezicht geslagen. Het Woord van God – dat de HEERE juist vanuit een uiterste poging om de koning en Zijn volk te redden, tot de koning laat brengen – stuksnijden en verbranden is niet meer en niet minder dan een slag in het Gezicht van de HEERE en Zijn profeet. De consequenties liegen er niet om. De lijn van David zal niet over Jojakim lopen maar een andere route kiezen via een van zijn broers. Jojakim wordt er in feite tussenuit gehaald. Zijn naam wordt geschrapt uit de geslachtslijst van de koning die uiteindelijk voert tot de geboorte van de Messias Jezus. Jeremia 36:30 *Daarom, zo zegt de HEERE over Jojakim, de koning van Juda: Hij zal niemand hebben die op de troon van David zit. De gevolgen liegen er niet om. Nee, en dan nog iets. De koning zal ook geen respectvolle begrafenis krijgen. Voor de Israëliet is dat in één woord verschrikkelijk. Het is misschien niet het ergste wat een mens kan overkomen, maar het zit toch dicht bij de nummer 1 van dingen waarvan een mens hoopt dat het hem nooit zal overkomen. Bij de Prediker maken we dat ook mee. Prediker 3:6 Speelt dit al bij gewone mensen, voor de koning is het een zaak van groot belang hoe hij herinnerd wordt. De vuren die worden gestookt na zijn overlijden vertellen iets van de liefde van het volk dat hem gedenkt en de begrafenis en de laatste rustplaats is normaal een ereteken voor de vorst. Maar dat zal hem allemaal onthouden worden. Jeremia 36:30 *en zijn dode lichaam zal weggeworpen liggen, overdag in de hitte en 's nachts in de kou.* Koning Jojakim zal zeker geen koninklijke begrafenis ontvangen of.....? Of hij moet zijn leven beteren. Want zo is het wel. God is niet ongevoelig voor de veranderde houding van de mens. Van ongehoorzaamheid naar toewijding. Van dwaalwegen naar de goede weg. Om die reden kunnen we niet zomaar in de Bijbel de plaats opzoeken om te kijken of het feitelijk ook zo met deze koning is afgelopen. Als dat beter is dan de HEERE hier aangeeft, dan is er blijkbaar wat veranderd in de houding van de koning tegenover de HEERE. God is groot en zeker groot in genade. We weten dat hij naar Babel is gevoerd. 2 Kronieken 36:6 Volgens de schrijver van het boek Koningen is Jojakim ‘*bij zijn vaderen te ruste gegaan*’. 2 Koningen 24:6 Maar op dit moment ziet het er niet goed uit voor de koning. Datzelfde geldt voor het volk. Het oordeel dat de HEERE Zich had voorgenomen en dat Hij wilde laten uitvoeren door Nebukadrezar van Babylon zal doorgaan. Jeremia 36:31 *Ik zal hem, zijn nageslacht en zijn dienaren straffen om hun ongerechtigheid, en Ik zal over hen, over de inwoners van Jeruzalem en over de mannen van Juda, al het onheil brengen dat Ik**

tot hen gesproken heb, maar zij hebben niet geluisterd. En mocht de koning of een van de hovelingen of iemand uit het volk gedacht hebben dat men God de mond zou kunnen snoeren door het verbranden van Zijn Woord, dan had men het lelijk mis. Het is voor God en de profeet geen al te grote opgave om de inhoud van het boek – dat met de brand verloren ging – opnieuw naar boven te halen. Ook is de bereidwilligheid van de schrijver Baruch onverminderd groot. En zo zitten Jeremia en de schrijver niet veel later in een kamer en citeert Jeremia al de woorden van God en schrijft Baruch ze op in een nieuw boek. Jeremia 36:32 *Toen nam Jeremia een andere rol en gaf die aan de schrijver Baruch, de zoon van Neria. Deze schreef daarop uit de mond van Jeremia al de woorden van de boekrol, die Jojakim, de koning van Juda, in het vuur had verbrand.* God komt sterker terug dan verwacht. Had de koning misschien de idee dat hij het geloof van de profeet en de woorden van God een behoorlijke terugslag had bezorgd? Het boek dat vervolgens ontstaat is nog uitvoeriger dan het eerste boek. Wil je er niet één? Dan krijg je er twee, zal God gedacht hebben. Jeremia 36:32 *Nog vele woorden als deze werden eraan toegevoegd.* Ze zullen het weten dat er een profeet geweest is die Gods Woorden trouw heeft doorgegeven. Als alles geschiedt zoals de HEERE via de profeet vertelt, zal men misschien tot inkeer komen. Hopelijk draagt het er aan bij dat men zich in het vervolg niet meer zo makkelijk afmaakt van de gehoorzaamheid die een onmisbaar onderdeel moet vormen van het geloof, wil de HEERE open staan voor de gebeden en het vasten en alle menselijke middelen die onderstrepen dat de gelovige het alleen van God verwacht.

Ik zal over hen, over de inwoners van Jeruzalem en over de mannen van Juda, al het onheil brengen dat Ik tot hen gesproken heb, maar zij hebben niet geluisterd.

